

NOTITIE VERBODEN HANDELINGEN EN INTEGRITEIT VOOR RAADS- EN BURGERLEDEN

Zowel in de Gemeentewet als in onze eigen gedragscode zijn regels vastgelegd voor het handelen van raads- en burgerleden (raadscommissieleden). Het is van belang dat raads- en burgerleden zich goed bewust zijn van deze regels. Daarom volgt hieronder een overzicht¹.

VERBODEN HANDELINGEN EN INTEGRITEIT (ART. 15 GW)

Artikel 15 Gemeentewet luidt:

1. *Een lid van de raad mag niet:*
 - a. *als advocaat of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;*
 - b. *als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;*
 - c. *als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:*
 - 1^e. *overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;*
 - 2^e. *overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;*
 - d. *rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:*
 - 1^e. *het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;*
 - 2^e. *het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;*
 - 3^e. *het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;*
 - 4^e. *het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;*
 - 5^e. *het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;*
 - 6^e. *het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;*
 - 7^e. *het onderhands huren of pachten van de gemeente.*
2. *Van het eerste lid, aanhef en onder d, kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen.*
3. *De raad stelt voor zijn leden een gedragscode vast.*

Toelichting op art.15 GW:

Algemeen

Dit artikel bedoelt een waarborg te scheppen voor zuiverheid in de verhouding tussen raadsleden en gemeente. Voor raadslid kan ook burgerlid worden gelezen.

¹ De uitleg van de wetsartikelen is grotendeels ontleend aan Mr. P.A.M.J. Graat (Afd. bestuursrecht van de Raad van State) in Gemeentewet Provinciewet, Tekst en commentaar.

Ad 1a

Onder het begrip geschil vallen ook administratief beroep en arbitrage. Het artikellid is zowel van toepassing op privaatrechtelijk handelen van de gemeente (b.v. kopen van grond) als op publiekrechtelijk handelen van het gemeentebestuur (b.v. vaststellen van een verordening).

Ad1b

Een raadslid mag wel de gemeente of het gemeentebestuur in een geschil vertegenwoordigen (b.v. bij een administratief beroep), maar niet als gemachtigde.

Ad 1c

Dit betreft vertegenwoordiging en adviezen van een raadslid waarbij deze een professioneel belang heeft (b.v. een juridisch adviesbureau). Het incidenteel geven van advies aan b.v. een groepering waarmee het raadslid geestverwant is, mag wel.

Ad 1d

Dit artikellid spreekt over het aangaan van 'overeenkomsten betreffende'. Dat heeft een ruimere betekenis dan het aangaan van 'overeenkomsten tot'. Het betekent bijvoorbeeld dat ook onderaannemingen hieronder vallen.

Ad 3^e

Dit betreft niet alleen het aanbieden van koopwaar, maar ook ruil en leasing.

Ad 2

Gedeputeerde Staten (GS) moeten dan onderzoeken of het algemeen belang (het voorkomen van belangenconflicten) in het betrokken geval ruimte biedt voor ontheffing. Tegen een besluit hierover van GS staat rechtsbescherming open op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

Ad 1 en 2

De sanctie op het handelen in strijd met artikel 15.1 GW, zonder ontheffing van GS, is vervallenverklaring van het raadslidmaatschap.

Dit is geregeld in artikel X 8 van de Kieswet, dat luidt:

- 1. Het lid van de gemeenteraad dat in strijd met artikel 15, eerste lid, van de Gemeentewet handelt, kan in zijn betrekking worden geschorst door de voorzitter van de gemeenteraad. De voorzitter onderwerpt de zaak aan het oordeel van de raad in zijn eerstvolgende vergadering.*
- 2. De raad kan, na de geschorste in de gelegenheid te hebben gesteld zich mondeling te verdedigen, hem van zijn lidmaatschap vervallen verklaren. Indien hij daartoe geen aanleiding vindt, heft hij de schorsing op.*
- 3. De raad kan ook ambtshalve het lid dat in strijd met artikel 15, eerste lid, van de Gemeentewet handelt, na hem in de gelegenheid te hebben gesteld zich mondeling te verdedigen, van zijn lidmaatschap vervallen verklaren.*

4. *Van de beslissing van de raad, bedoeld in het tweede en derde lid, wordt terstond aan de belanghebbende mededeling gedaan.*
5. *De werking van een besluit, inhoudende de vervallenverklaring, wordt opgeschort totdat de beroepstermijn is verstreken of, indien beroep is ingesteld, op het beroep is beslist. Ingeval de vervallenverklaring ambtshalve heeft plaatsgevonden, is het lid van de raad gedurende deze periode in zijn betrekking geschorst.*
6. *Indien een lid van de raad op grond van dit artikel onherroepelijk van zijn lidmaatschap vervallen is verklaard, doet de burgemeester daarvan mededeling aan de voorzitter van het centraal stembureau.*

Ad 3

De gedragscode is als bijlage aan deze notitie toegevoegd. Hij heeft tot doel de integriteit van de raads- en burgerleden te waarborgen en is een richtsnoer voor hun handelen.

Het is de eigen verantwoordelijkheid van raads- en burgerleden dat zij zich aan de gedragscode houden. Niet-naleving ervan heeft niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat zij hun raads- of burgerlidmaatschap verliezen. De gedragscode heeft vooral bestuurlijke en politieke relevantie. Bestuurders zijn op de naleving van gedragscodes aanspreekbaar en wanneer zij zich er niet aan houden kan dat gevolgen hebben voor hun functioneren en voor hun positie.

In de Gedragscode voor raadsleden en raadscommissieleden van de gemeente Hillegom 2006 is bepaald dat de leden van de raad en burgerleden bij hun aantreden een exemplaar van de code ter ondertekening ontvangen.

NIET-DEELNAME AAN STEMMING (ART.28 GW)

Artikel 28 Gemeentewet luidt:

1. *Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:*
 - a. *een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;*
 - b. *de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.*
2. *Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.*
3. *Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.*
4. *Het eerste lid is niet van toepassing bij het besluit betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.*

Toelichting op art.28 GW:

Algemeen

Dit artikel bedoelt de zuiverheid in de besluitvorming te bevorderen. De deelname aan de stemming wordt daarom beperkt in gevallen waarin van een belangenverstrengeling sprake zou kunnen zijn.

De afweging om al dan niet af te zien van deelname aan stemming op grond van artikel 28 Gemeentewet is aan het raadslid zelf.

Artikel 28 GW hangt samen met artikel 2:4 Algemene wet bestuursrecht (Awb). De jurisprudentie hierover dwingt raadsleden tot een zorgvuldige afweging.

Uitspraken van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State impliceren dat

- achteraf het in het midden kan blijven of een raadslid een persoonlijk belang had als zijn stem niet doorslaggevend was (zaak Bladel 2010);
- ingevolge art. 2:4 tweede lid Awb ook de schijn van belangenverstrengeling dient te worden vermeden; (zaak Loenen 2011);
- voor de beoordeling of art. 2:4 Awb of art. 28 GW geschonden is, doorslaggevend is of het mogelijk belanghebbende raadslid de besluitvorming daadwerkelijk heeft beïnvloed (zaak Graft-De Rijp 2013);
- een raadslid dat een zienswijze over een ontwerpplan heeft ingediend, strijdigheid met art. 2:4 Awb kan voorkomen door niet aan de beraadslaging deel te nemen en niet mee te stemmen (zaak Waalwijk 2014);
- een raadslid dat een bedrijf heeft in een bestemmingsplangebied, over dit bestemmingsplan het woord heeft gevoerd en een amendement heeft ingediend, geen strijdigheid met art. 2:4 Awb of 28 Gemeentewet heeft veroorzaakt door mee te stemmen, nu het amendement geen betrekking had op het bestreden aspect van het plan en bovendien verworpen is (zaak Steenberg 2015).

Ad 1a

Een zaak kan een raadslid zowel rechtstreeks als indirect (middellijk) persoonlijk aangaan.

Onder middellijk kunnen alle terzake doende intensieve persoonlijke relaties vallen.

Een raadslid is vertegenwoordiger als hij naar civiel recht, alleen of samen met anderen, bevoegd is een natuurlijke of rechtspersoon te vertegenwoordigen.

Gedragcode voor raadsleden en raadscommissieleden* van de gemeente Hillegom 2006

Deel I: Kernbegrippen

Raadsleden stellen bij hun handelen de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal. Integriteit van het openbaar bestuur is daarvoor een belangrijke voorwaarde. De belangen van de gemeente, en in het verlengde daarvan die van de burgers, zijn het primaire richtsnoer.

Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat er de bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen. Verantwoording wordt intern afgelegd aan de gemeenteraad, maar ook extern aan organisaties en burgers voor wie raadsleden hun functie vervullen.

Een aantal kernbegrippen is daarbij leidend en plaatst bestuurlijke integriteit in een breder perspectief:

- **Dienstbaarheid**
Het handelen van een raadslid is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en burgers die daar onderdeel van uit maken.
- **Functionaliteit**
Het handelen van een raadslid heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.
- **Onafhankelijkheid**
Het handelen van een raadslid wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.
- **Openheid**
Het handelen van een raadslid is transparant, opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van het raadslid en zijn beweegredenen daarbij.
- **Betrouwbaarheid**
Op een raadslid moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.
- **Zorgvuldigheid**
Het handelen van een raadslid is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke

* Overall waar in deze gedragscode raadslid/raadsleden staat kan ook raadscommissielid/raadscommissieleden worden gelezen.

BIJLAGE

wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Deze kernbegrippen zijn de toetssteen voor de nu volgende gedragsafspraken. Gedragingen moeten aan deze kernbegrippen getoetst kunnen worden.

Deel II: Gedragscode bestuurlijke integriteit

1 Algemene bepalingen

- 1.1 Onder de raad wordt verstaan: de gemeenteraad van Hillegom.
- 1.2 Deze gedragscode geldt voor alle leden van de raad.
- 1.3 In gevallen waarin de code niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking plaats in het Seniorenconvent.
- 1.4 De code is openbaar en door derden te raadplegen.
- 1.5 De leden van de raad ontvangen bij hun aantreden een exemplaar van de code ter ondertekening.

2 Belangenverstrengeling

- 2.1 Een raadslid doet aan de griffie opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt. De opgave is openbaar en door derden te raadplegen.
- 2.2 Bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties voorkomt het raadslid (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- 2.3 Een oud-raadslid wordt het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn uitgesloten van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden voor de gemeente.
- 2.4 Een raadslid dat familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de besluitvorming over de betreffende opdracht.
- 2.5 Een raadslid neemt van een aanbieder van diensten aan de gemeente geen faciliteiten of diensten aan die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kunnen beïnvloeden.

3 Nevenfuncties

- 3.1 Een raadslid vervult geen nevenfuncties waarbij strijdigheid is of kan zijn met het belang van de gemeente.
- 3.2 Een raadslid doet aan de griffie opgave van al zijn nevenfuncties waarbij tevens wordt aangegeven of de functie wel of niet bezoldigd is. Deze gegevens worden openbaar gemaakt.

BIJLAGE

4 Informatie

- 4.1 Een raadslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij verstrekt geen geheime informatie.
- 4.2 Een raadslid houdt geen informatie achter, tenzij deze geheim of vertrouwelijk is en het niet geven van informatie mogelijk is op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.
- 4.3 Een raadslid maakt niet ten eigen bate of ten bate van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

5 Aannemen van geschenken

- 5.1 Geschenken en giften die een raadslid uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld aan de griffie en geregistreerd en zijn eigendom van de gemeente. Er wordt een gemeentelijke bestemming voor gezocht.
- 5.2 Indien een raadslid geschenken of giften ontvangt die een waarde van minder dan 50 euro vertegenwoordigen, kunnen deze in afwijking van het bovenstaande worden behouden en behoeven ze niet te worden gemeld en geregistreerd.

6 Declaraties

- 6.1 Een raadslid declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.
- 6.2 Declaraties worden afgewikkeld volgens een daartoe vastgestelde administratieve procedure.
- 6.3 Een declaratie wordt bij de griffie ingediend door middel van een daartoe vastgesteld formulier. Bij het formulier wordt een betalingsbewijs gevoegd en op het formulier wordt de functionaliteit van de uitgave vermeld.
- 6.4 Gemaakte kosten worden binnen een maand gedeclareerd. Eventuele voorschotten worden voorzover mogelijk binnen een maand afgerekend.
- 6.5 De griffier is verantwoordelijk voor een deugdelijke administratieve afhandeling en registratie van declaraties. Declaraties van raadsleden worden administratief afgehandeld door een daartoe aangewezen ambtenaar.
- 6.6 In geval van twijfel omtrent een declaratie, wordt deze voorgelegd aan de burgemeester. Zonodig wordt de declaratie ter besluitvorming aan het Seniorenconvent voorgelegd.

7 Gebruik van gemeentelijke voorzieningen

Gebruik van gemeentelijke eigendommen of voorzieningen voor privé-doeleinden is niet toegestaan.